

SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik

Het SOK-Bestuur:

Susanne Hanssen	Voorzitter	043 - 3560244	<i>hanssen.susanne@gmail.com</i>
Erwin Geuskens	Secretaris	+32 11 724274	<i>erwin.geuskens@telenet.be</i>

SOK-Ledenadministratie:

Ger Beckers, Moesdaal 65, 6228 HX Maastricht, Tel.: 043 - 367 08 57 *pghbeckers@ziggo.nl*

SOK-adres Secretariaat:

Aalkeborg 50 6228 BT Maastricht *secretariaat@sok.nl*

E-mail SOK:

sok@nhgl.nl

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica". *www.subbrit.org.uk*

Bestuur Stichting ir. D.C. van Schaik:

Joep Orbons	Voorzitter a.i.	043 - 3618793	<i>j.orbons@archeopro.nl</i>
Bram Borsboom	Penningmeester	043 - 367 05 17	<i>bramborsboom@home.nl</i>

Stichting ir. D.C. van Schaik:

www.vanschaikstichting.nl *info@vanschaikstichting.nl*

Technische Dienst Stichting ir. D.C. van Schaik:

Stefan Jerzykowski *s.j.a.jerzykowski@hotmail.com*

Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, Tel.: +32 12 454 059 *tbreuls@telenet.be*

Redactie SOK-Info:

John Hageman, Op de Bannet 47, 6223 GD Itteren, Tel.: 043 - 364 54 19 *john.hageman@planet.nl*
Frans Willems, De Méanstraat 17, 3770 Riemst, Tel.: +32 12 456 411 *willemsfrans1@gmail.com*

De SOK op Internet:

www.sok.nl Webmaster: Ger Goessens *mail@gergoessens.nl*

SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-Info.

Voorpagina: Moule - Kanne

foto: Frans Willems

Verwijderd ivm. privacywet

Beste SOK-leden,

Zelden heeft onze berg(lopers)wereld zoveel aandacht gehad als in de afgelopen weken.

In kranten en tijdschriften, op radio en t.v., zowel in Nederland als in België, werd (en wordt nog steeds) verslag gedaan van de ongelukkige brand die de Cannerberg getroffen heeft.

De rubriek: "MEET THE UNDERGROUND PRESS" neemt dan ook een aanzienlijk deel van deze SOK-Info in beslag.

Ergens laat in de avond van donderdag 20 juli is de brand ontstaan.

De uiteindelijke gevolgen ervan, voor de berg en de bergloperswereld, wachten we in spanning af.

Eigenaar van de Cannerberg is de "Stichting Het Limburgs Landschap".

Ik heb contact met Limburgs Landschap hierover en heb hen de helpende hand van de SOKaangeboden, op welk gebied dan ook.

Het valt nog niet te bezien waar die hulp uit zou kunnen bestaan, prioriteit is momenteel o.a. om te wachten totdat het koolmonoxide niveau overal voldoende gezakt is, zodat alle gebieden zonder gevaar betreden kunnen worden. Ik houd jullie zo nodig op de hoogte.

Voor de VSS groeven is de toegangsregeling in principe niet veranderd.

Met een kleine uitzondering voor "de Keel", omdat deze op Belgisch grondgebied ligt.

De gemeente Riemst is bezig met het inventariseren van de veiligheidsaspecten in hun groeven en heeft de VSS gevraagd om bezoekers van de Keel te laten tekenen dat men de groeve betreedt op eigen risico.

Men kan dus zoals vanouds terecht bij Luck Walschot (beheerder) voor een bezoek aan de groeve.

Ondertussen gaan wij na de zomerstop ons jubileumjaar vervolgen.

Zaterdag 7 oktober is het dan écht 40 jaar geleden dat er, bij het haardvuur in huize Ed de Groot, besloten werd om serieus werk te maken van een studiegroep en zich als “Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven” aan te sluiten bij het NHGL. Zo geschiede.

Het feit dat de SOK 40 jaar later een levendige studiegroep is, waaruit vele mooie publicaties ontstaan zijn en er voortdurend inzet wordt getoond voor het behoud en de toegankelijkheid van zoveel mogelijk groeven, is natuurlijk reden voor een feest. Dat gaat er dan ook komen.

Verderop in deze Info meer hierover.

Ondertussen gaan we gewoon door en staat er weer een interessante lezing op het programma voor de SOK-avond op vrijdag 8 sept., met een bijbehorende excursie op vrijdag 15 sept..

Ook hierover vind je verderop in deze Info meer informatie.

Over publicaties gesproken: een nieuwe “SOK-Medelingen”, nummer 66 alweer, zal in september verschijnen.

40 jaar SOK houdt onvermijdelijk in dat sommige leden uit de beginperiode langzaam grijzende haren krijgen en soms ontvalt ons helaas iemand.

Na een kort ziekbed is, toch nog onverwacht, Henk Blaauw overleden op 15 juni jl..

Henk heeft zich vele jaren ingezet voor de SOK en in september nog een interessante lezing gegeven op de SOK-avond.

Wij wensen zijn familie veel sterkte met het dragen van dit verlies.

Met vriendelijke berglopersgroet,

Susanne Hanssen.

SOK-avond vrijdag 8 september: lezing Ton Breuls, SOK-excursie vrijdag 15 september: Tour d’Eben-Ezer.

So-Hé, Pach-Lowe, Krokay-Thier, MathiChavée.

Het lijken wel de namen van exotische bestemmingen uit een exclusieve reisgids van een hippe reisorganisatie. Maar op korte afstand van Maastricht zijn dit toponiemen van hellingen of kalkafzettingen, waarin de vuursteenmijntjes van EbenEmael of Lanaye zijn geëxploiteerd.

De grote man achter deze bijzondere mijnbouw, Robert Garcet, bouwde na de Tweede Wereldoorlog de bekende toren van Eben-Ezer. De bouw duurde vijftien jaar. Garcet vond in eerste instantie zijn inspiratie in de bijbel, maar toch heeft de toren geen religieuze betekenis. Als overtuigd pacifist bouwde hij aan een devies (Liefhebben – Denken – Creëren – Vrijheid – Gelijkheid – Broederschap). Een

rondleiding door en op de toren is een bijzondere ervaring en een perfect vertrekpunt voor een bezoek aan enkele vuursteenmijntjes.

Op de komende SOK-avond zal Ton Breuls een lezing geven over deze vuursteenmijntjes.

Een week ná de lezing hebben we de gelegenheid om de toren en enkele vuursteenmijntjes te bezoeken bij EbenEmael.

Deze excursie zal plaatsvinden op vrijdag 15 september vanaf 18:45 uur bij de toren (zie routebeschrijving hieronder) en zal ongeveer 3,5 uur duren.

Het bezoek aan de toren zal plaatsvinden o.l.v. een gids.

Het bezoek kost € 3,- , inclusief gids.

Om enig idee te hebben van het aantal deelnemers op deze excursie willen we je vragen om je aan te melden, liefst per mail, bij: *hanssen.susanne@gmail.com*.

Routebeschrijving:

Komende vanuit Maastricht neemt u de Tongerseweg richting Tongeren.

Bij het eerste verkeerslicht gaat u links richting Kanne.

U vervolgt deze weg naar en door Kanne, de brug over.

Op de rotonde achter de brug neemt u de afslag richting Eben-Emael en volgt u deze bochtige weg tot aan de rotonde, hier gaat u rechtsaf, waarna meteen weer een rotonde volgt waar u rechtdoor gaat richting "Tour d'Eben-Ezer".

Na ongeveer 500 meter slaat u linksaf, richting "Tour d'Eben-Ezer".

U houdt links aan en vervolgt de onverharde weg omhoog tot aan de T-splitsing, hier houdt u links aan en na 300 meter vindt u de parkeerplaats voor de toren aan de rechterkant.

Met dank aan Ton Breuls, voor de organisatie van deze lezing en excursie.

In memoriam Joep Didden

***12-06-1932 + 30-05-2017**

In het bergloperswereldje kent menigeen Joep Didden persoonlijk, of in ieder geval kent men zijn naam en dan vooral de wat ouderen onder ons.

Joep was al lang geleden besmet geraakt met het mergelvirus. Hij was vooral actief in de 80-er en 90-er jaren. Naarmate hij ouder werd kwam het groevenbezoek op een lager pitje te staan, maar de interesse bleef. Menige groeve in het Mergelland werd door hem bezocht; hierbij steeds vergezeld van zijn onafscheidelijke foto- of filmcamera.

Enkele groeven werden als studieobject door hem geadopteerd.

Zijn voorkeur lag in het groevengebied rond Valkenburg, met name de Fluweelen- en Gemeentegrot en ook de groeven rond Sibbe.

Tevens heeft hij onderzoek gedaan in de Geulhemergroeve en dit nog voordat Gronoma daar actief werd. In die tijd heeft Joep ons verschillende keren vergezeld.

De onderzoeksresultaten van Joep werden nauwkeurig bijgehouden en bewaard. Een enkele keer werden deze door hem gepubliceerd, o.a. in het Natuurhistorisch Maandblad, de SOK-Mededelingen en de Geulrand. Een van de laatste publicaties had als titel "Landschappen in de overdekte kalksteengroeven van Zuid-Limburg". Dit was alleen maar bestemd voor een kleine groep intimi.

Joep had een breed interessegebied, maar de nadruk lag toch vooral op de geologische aspecten van een groeve.

Zo onderzocht hij karst-verschijnselen,

breuken, vuursteen en de K-Pg-grens (toen nog gewoon de K-T-grens). Deze geologische interesse werd allengs uitgebreid naar de bovengrond en wel naar gletsjers, vulkanen, aardbevingen, de ijstijden, enz

Ook archeologie, natuur (flora) en de bouwgeschiedenis van kastelen, kerken en boerderijen had zijn aandacht. Alles werd beschreven en was terug te vinden in een van de vele klappers.

Hij was op diverse gebiedeneen verzamelaar en zo wist Joep o.a. een prachtige collectie prehistorische artefacten op te bouwen.

Joeps interesses waren eindeloos: een autodidact en zogezegd een spons wat het vergaren van kennis betrof.

Was je bij hem op bezoek, dan werd je getrakteerd op een (spraak)waterval aan verhalen, waar moeilijk een eigen woord tussen te krijgen was. Verhalen, doorspekt met de typische humor van Joep (het typeruwe bolster blanke pit). Een humor die hij tot op zijn laatste dag bewaard heeft.

Joep Didden was een interessante en aimabele man.

Hij overleed, geheel onverwachts na een kortstondig ziekbed, op 84-jarige leeftijd, nog geen maand na zijn 60- jarig huwelijksjubileum op 30 mei jongstleden.

Peter Jennekens

In Memoriam Henk Blaauw 1

Henks roots lagen in Maastricht, aan de Czaar Peterstraat. Na een lange carrière aan de Nijmeegse Universiteit meldde hij zich in 2003 weer in zijn geboortestad. Zijn goede herinneringen aan de gangenstelsels in de Sint-Pietersberg brachten hem terug en hij meldde zich aan bij onze studiegroep. In ons gezelschap bevond zich ineens een grote en markante man, aimabel en met veel initiatief.

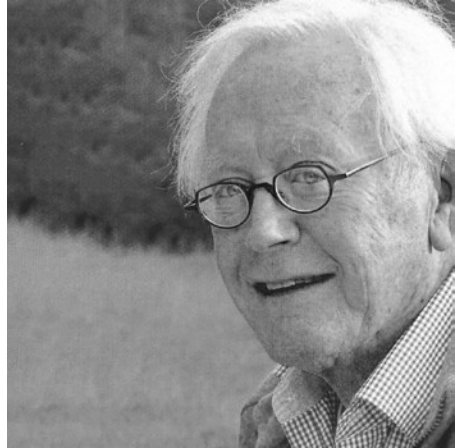
Wat hem belangrijk toescheen maar nog onvoldoende was onderzocht liet hem niet meer los. Hij beet zich vast in de mysterieuze laatmiddeleeuwse tekeningen van Caestert en stimuleerde menig SOK-lid om deel te nemen aan zijn project. Henk had vele kwaliteiten maar zijn grootste was waarschijnlijk het overbrengen en delen van enthousiasme en nieuwsgierigheid. Daardoor werd Henk bij ons als het ware de belichaming van de democratisering van de wetenschap. Hij heeft laten zien hoe je wetenschap bedrijft zonder hoog van de toren te blazen.

Het door hem geïnitieerde onderzoek, waar velen aan deelnamen, leidde naar de lang gewenste duiding en datering van de oude tekeningen. De resultaten vonden hun weg naar talloze excursies en lezingen, een prachtig filmverslag, een wetenschappelijke publicatie en een internationale expositie. Toch waren er ook tegenvallers. Zo kwam de identiteit van LambierlePodeur maar niet bovendrijven, ondanks dat Henk daarvoor op ludiekewijze een beloning van 100 euro uitloofde. Erger was dat het sluitstuk van zijn project, de bescherming van de tekeningen, niet gerealiseerd kon worden. Dat lag niet aan Henk maar aan de Waalse eigenaar en wellicht ook aan onoverbrugbare culturele verschillen tussen Wallonië, Vlaanderen en Nederland.

Voorjaar 2016 werd Henk ernstig ziek. Hoewel hij nog lang hoop had was er een jaar later sprake van een plotselinge verslechtering. Op 15 juni jl. is Henk op 81-jarige leeftijd overleden en hebben we hem in Groesbeek tijdens een druk bezochte herdenkingsplechtigheid uitgeleide gedaan.

Collectie Henk Blaauw

Bij leven heeft Henk zijn verzameling boeken, documenten, foto's, dvd's, maar vooral overdrukken en kopieën, alle betrekking hebbend op de onderaardse gangenstelsels

en zijn onderzoek daarin, bij ondergetekende ondergebracht. Eindbestemming zal ooit het RHCL zijn maar het was de uitdrukkelijke wens van Henk dat het materiaal voorlopig direct kan worden geraadpleegd, zonder al te grote belemmeringen, door leden van de studiegroep. Belangstellenden worden bij deze uitgenodigd zich daartoe bij mij te melden.

Ed de Grood

edegrood@outlook.com

In Memoriam : Henk Blaauw 2

Henk heb ik leren kennen tijdens zijn project : “Zotheid in de duisternis” en heb toen mogen meewerken met het nemen van monsters in Caestert, t.b.v. de bekende C14 onderzoeks-methode. Henk kwam op mij over als een rustige, bekwame en sociale man die onderzoeken goed kon handelen en de juiste mensen daarvoor uit-zocht. Het laatste half jaar ben ik na een lange tijd weerenkele keren met Henk in de Zonneberg geweest. Henk moest van Malden komen, dat was een hele afstand voor hem, waardoor hij mede door zijn gezondheid niet meer vaak in “de berg “ kwam. Het was rondom december 2016; het “museum” in de Zonneberg was geopend en dat was voor hem een ware verrassing. Je zag

Henk zichtbaar genieten. De laatste keer is begin maart 2017 geweest. Ook toen stond hem een verrassing te wachten. Wij vonden opschriften die hij en zijn kinderen in 1984 en 1987 in de Zonneberg getekend hadden en die hij later niet meer teruggevonden heeft. “Dit moet ik mijn kinderen laten zien”, zei hij. Ik weet niet of hij toen foto’s gemaakt heeft en/of daarna met zijn kinderen nog naar Zonneberg is geweest. Gezien de korte tijd tot aan zijn overlijden neem ik aan dat dit niet is gebeurd.

Ik heb de opschriften weer opgespoord, gefotografeerd en naar zijn familie opgestuurd, zodat deze wens in ieder geval in vervulling is gegaan. Tijdens deze laatste wandeling met Henk hebben wij ook gesproken over het C14/Caestert project

. Het bleek dat Henk ook graag gezien had dat Caestert een beschermde groeve zou worden en naar Nederlands voorbeeld beheerd. Dit is tot nu toe niet gebeurd, ondanks het goed afgeronde C14 project. Hopelijk kan dit nog eens gerealiseerd worden via een SOK- werkgroep.
Moge Henk zijn rust gevonden hebben.

Wim Kneepkens

Beste lezers,

Dit jaar bestaat de SOK 40 jaar en in al die jaren is een hoop onderzoek verricht en kennis vergaard. Deze is grotendeels verzameld in de SOK-Mededelingen en ook SOK-Info's. Maar er is ook nog een andere bron van deze kennis: namelijk de lezingen op de ledenavonden.

Sommige lezingen zijn presentaties van artikelen die daarvoor of daarna hun weg naar de Mededelingen vonden, maar onderwerpen van sommige andere lezingen zijn nooit gepubliceerd in schriftelijke vorm. Dat is dus in feite verloren kennis: slechts in de herinnering van de aanwezigen is deze (deels) nog aanwezig. Om een deel hiervan toch niet verloren te laten gaan, plaats ik deze oproep: Wie heeft nog zijn of haar presentatie(s) van destijds digitaal beschikbaar en is bereid deze beschikbaar te stellen voor preservatie in het SOK-Doc?

Met digitaal beschikbaar wordt bedoeld: een bestandstype als Powerpoint, Word, digitale foto of scan.

Door deze op te nemen in het archief van de SOK kan de presentatie worden geraadpleegd door de leden en kan er ook naar verwezen worden in andere toekomstig onderzoek. Zo kan deze kennis tenminste alsnog worden benut door de nieuwe / toekomstige leden, die niet bij een presentatie aanwezig waren van bijvoorbeeld 10 jaar geleden. Wie vaker een lezing heeft gegeven en nu denkt: ja ik wil wel bijdragen aan de preservatie van mijn lezing, die kan zijn of haar bestanden doorsturen naar: *patrick.semmeling@ziggo.nl*

Deze zal ik dan ordenen en rubriceren en op een medium bundelen voor het SOK-Doc, momenteel aanwezig bij onze voorzitter Susanne. Men zou het kunnen zien als een soort digitaal SOK-archiefstuk.

Mochten mensen nog vragen hebben of suggesties, dan verneem ik die natuurlijk ook graag. Oh, ja, Joep Orbons heeft als eerste spreker reeds toegezegd mij zijn presentaties te doen toekomen!

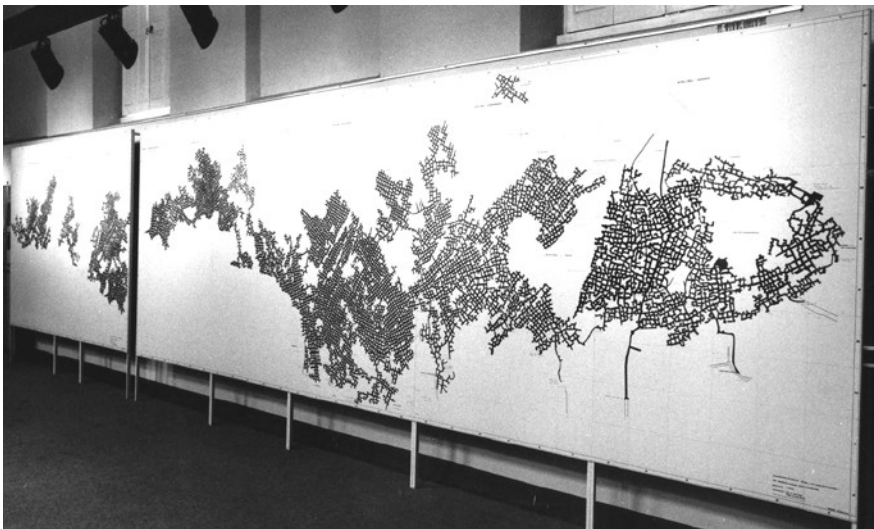
Patrick Semmeling.

Tentoonstelling Jan Spee

Zoals veel SOK-leden zullen weten, heeft Jan Spee, sinds jaar en dag SOK-lid, een enorme verzameling aangelegd van rapporten, foto's, plattegronden enz. van de Limburgse grottenwereld, met name van de St. Pietersberg. Ook heeft Jan een enorme plattegrond gemaakt van de gangenstelsels in de St. Pietersberg (ongeveer 9 * 2 meter), waarbij hij er tevens zorg voor heeft gedragen dat zijn beeldmateriaal steeds gekoppeld is aan specifieke locaties.

In het Provinciehuis (het "Gouvernement" aan de Maas) wordt een expositie georganiseerd van de plattegrond en een deel van bijbehorende beelddocumentatie, onder de titel Reis door het ondergrondse – de groeven in de St. Pietersberg in kaart gebracht. De expositie vindt plaats van september tot en met 3 november 2017 in de centrale hal van het Gouvernement aan de Maas, Limburglaan 10, Maastricht. Omdat de plattegrond slechts zelden te zien is, is dat een uitgelezen kans om hem eens te bekijken.

De hele verzameling van Jan berust in het RHCL en is deels (de foto's) al digitaal beschikbaar. Ook de rest is gedigitaliseerd en wordt in de toekomst ook via internet beschikbaar. Dat dat mogelijk wordt, is onderdeel van een groter project waaraan naast ondergetekende ook andere SOK-leden deelnemen of deelgenomen hebben: Wim Kneepkens, Frans Willems en Patrick Semmeling.

Hans Ogg

Nieuw uniek fenomeen in de onderaardse kalksteengroeven

In de Cannerberg, waar zoals bekend recent onverlaten brand hebben gesticht in het opgeslagen hooi en stro met alle gevolgen van dien, heeft ogenschijnlijk een uniek onderaards gebeuren plaatsgevonden.

Wat lezen we immers in De Limburger van zaterdag 26 augustus?

“Op zondag 1 oktober worden de grotten van Chateau Neercanne heropend. Aan Belgische zijde gebeurt intussen vrij weinig. Boer Mathieu Vrancken van rundveehouderij de Neercannerhof, die in de Muizenberg (Cannerberg) runderen liet grazen en hooi en stro had opgeslagen, heeft...etc.”

Runderen liet grazen.....?

John Hageman

Slakken in de gang van Noord

Sinds begin 2017 ben ik lid van 't SOK. Dat had ik veel eerder moeten doen! Geweldig wat ik allemaal leer van SOK-Medelingen en SOK-Info! Al vanaf eind 60er jaren heb ik (aanvankelijk illegaal) zonder die achtergrondkennis in de 'grotten' van de Sint-Pietersberg rondgezworven. Dat kwam omdat een Leidse studievriend van me bij de Katholieke Verkenners was geweest en hij wist dat die op de Sint-Pietersberg (tussen de Luikerweg en het pad naar de Lichtenberg) een kampeerterrein hadden. Vanaf dat terrein verkenden we de ingang van de Zonneberg en we ontdekten dat er daareen waterleidingnaar binnen liep (van de champignonkwekers, zoals we later begrepen). Dat gaf ons de moed om dit 'legendarische doolhof' toch te betreden en zo raakten we steeds meer thuis in dit stelsel. Zozeer zelfs dat we tussen Kerstmis en Nieuwjaar vaak met een Volkswagenbusje vol studenten de berg inreden om (relatief warm en altijd droog) te slapen achter de ovens of in het museum... "Goh", dacht ik toen, "als ze hier in Maastricht eens wat gaan beginnen dat aansluit op mijn studiebiologie dan zou ik daar best willen wonen!".

1974

Soms komen dromen uit. Nadat ik mijn studiehad afgerond, Hare Majesteit (Beatrix) had gediend en in Leiden aan een promotieonderzoek was begonnen werd ik door mijn baas uitgenodigd om mee naar Maastricht te gaan "om daar alles van de grond af aan op te bouwen". Ik kreeg daar van meet af aan gezelschap van ene Rob Visser die er (steevast vergezeld door zijn herdershond Hassan) zeer in geïnteresseerd was om met mij de grotten van de Zonneberg te bezoeken. En later bleken enkele andere

collega's en onze eerste medische studenten ook graag met ons mee te willen. Sommige van die studenten (onder andere Wip Backx, Paul Hulshof en Henny Peltenburg) hebben er op grond van die ervaringen later voor gekozen om als VVV-gids in de grotten wat bij te verdienen.

Beslag roeren tussen de luchtbedden in het museum, ca. 1974. Rechts bovenin met bierflesje Rob Visser, links naast hem (met donkere krullenbol) Gerard Majoor.

En later... Vanaf 1974 was het hard werken om de laboratoria in het 'Biomedisch Centrum' achter het voormalige ziekenhuis Sint Annadal in te richten en het probleem-gestuurd onderwijs voor de medische studenten vorm te geven. Maar alles kwam op z'n pootjes terecht en ik genoot van de stormachtige positieve ontwikkeling die de Rijksuniversiteit Limburg (RUL, later Universiteit Maastricht)daarna doormaakte. Na m'n promotie en een jaartje in Amerika kreeg ik weer tijd om een oude hobby op te pakken: weekdieren (slakken en mossels). Samen met Bert Lever, een collega van de UM, kroop ik over de Sint-Pietersberg om de meer dan 50 soorten landslakken die daar voorkomen te inventariseren. Rob Visser was in 1990 vanuit Maastricht naar Rijswijk vertrokken en we zagen elkaar nog maar sporadisch. Maar

na z'n pensioen kwam hij in 2010 weer in Bolderwonen, onder de rook van Maastricht, en hernamen we onze grottentochten – nu legaal op de vrijdagavonden in het kader van de Stichting RRB. Bovendien werd Rob VVV gids en nam hij het initiatief om kardoen en witlof in de berg te gaan kweken, als demonstratieobject voor de toeristen. Met andere gidsen en vrijwilligersrunnen we sinds 2016 met succes de 'Société du Cardon et de la Chicorée et céteré'. Want zoals iedereen weet: Als je de mergel eenmaal in je bloed hebt zitten kun je nooit meer zonder...

Biecht

"Hollènders in de berreg – 't zal toch neet woer zien?" Ja, het was en is waar. En toegegeven, in het verre verleden hebben we wel eens 'harde middelen' moeten inzetten om ons toegang te verschaffen tot het kampeerterrein, het noordelijk stelsel of het padvindersgat. Maar we hebben *nooit* iets van cultuurhistorische waarde vernield. We waren net zo ontzet als de Mestrechteneere toen vandalen in het museum het standbeeld van de reuzenschildpad (cf. *Chelonia hoffmanni*) kapot hadden geslagen. En we zijn heel blij dat we tegenwoordig legaal en volgens de regels van Natuurmonumenten, VVV en RRBde mergelspiegel in ons bloed op peil kunnen houden...

Slakken

O ja, over die slakken. Ik ben in de loop der jaren van lieverlee slakkendeskundige ('malacoloog') geworden en had dus mijn twijfels toen ik in SOK Info 175 onder de foto van Martha van de Ven las dat het om "Grote aardslakken, *Limax maximus*"

ging. Die Grote aardslak of Tijgerslak heeft aan de voorkant van z'n lijf meestal een vlekkenkening die wel wat aan die van een tijger doet denken, maar de exemplaren op de foto leken me egaal van kleur. Bovendien heb ik nog nooit een 'cluster' van zo'n acht volwassen Tijgerslakken bij elkaar gezien. Martha van de Ven was zo goed om mij haar originele foto's toe te sturen en nu is er bij mij geen twijfel meer: dit zijn exemplaren van de Rode wegslak *Arion rufus*. Maar interessanter is

waarom die Rode wegslakken zich in de ingangstunnel van Noord ophielden. De foto's zijn gemaakt in hartje zomer: augustus 2016. Het kan dan buiten heet en droog zijn, omstandigheden waar slakken niet van houden. Ze zijn meer gesteld op koel en vochtig, dus ik denk dat ze daarom hun toevlucht in de tunnel van Noord gezocht hebben.

Gerard Majoor

ps JH : de foutieve determinatie van de aangetroffen slakken dient volledig op mijn conto bijgeschreven te worden. Het is uitermate verheugend dat de SOK nu verrijkt is met een malacoloog. De cavernicole fauna verdient m.i. meer deskundige aandacht.

Berglopersnieuws

Maastricht,

4 generaties

overgrootvader

Jacques Maes sr.

opa

Jacques Maes jr.

pappa

Rens Maes

baby

Clint Maes

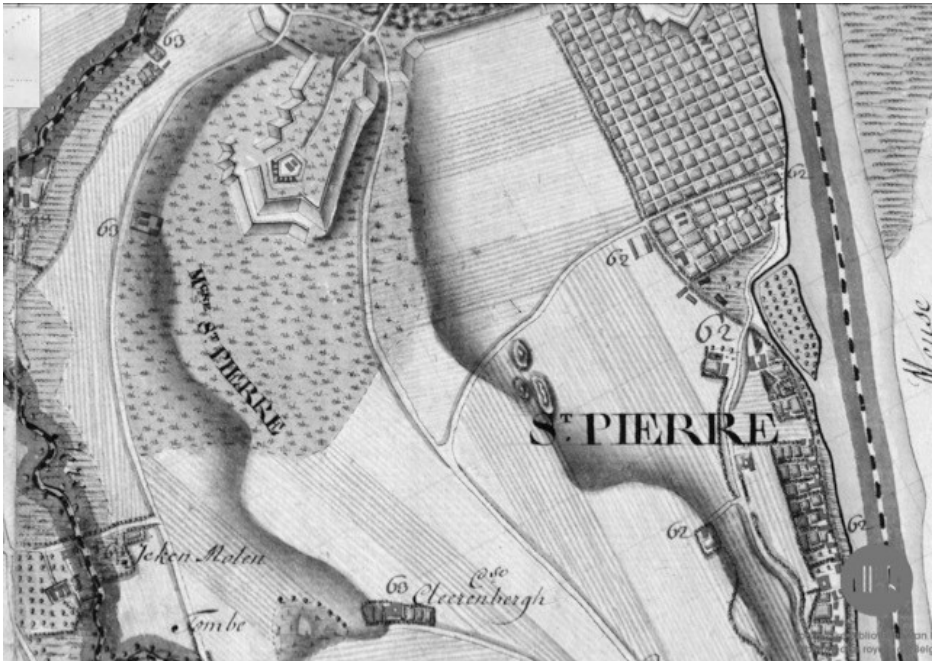
'n dikke proficiat voor ons SOK- en Gronoma-lid Jacques Maes sr.)

Foto: Lindestraat-red

Over oude kaarten

Ik liep een hele tijd geleden in een groeve waar ik een groepje berglopers tegenkwam. Na een begroeting en een praatje kreeg ik de vraag van een bergloper hoe een bepaald gebied er vroeger had uitgezien. Ik zei hem dat er bij mijn weten weinig tot geen fotomateriaal van was, maar dat hij eens op de Tranchotkaart of Ferrariskaart moest kijken. Dat zijn meestal betrouwbare bronnen die erg gedetailleerd zijn. Hij keek me niet begrijpend aan en na even doorvragen bleek dat hij van beide kaarten nog nooit gehoord had, zijn maten wisten ook niet waar het over ging. Hieruit bleek weer eens dat wat voor de oudere berglopers vanzelfsprekend is, dit niet automatisch voor de jongere generatie geldt. Daarom ben ik in de pen geklommen en begonnen met het schrijven van een artikel over de twee kaarten. Het oorspronkelijke artikel zou een hele SOK-Info in beslag nemen. Daarom hier de afgeslankte versie. De oorspronkelijke versie publiceer ik misschien nog wel eens een keer. De Ferraris kaarten (ca 1778) en de Tranchotkaarten (1801-1827) staan wereldwijd bekend om hun detaillering en goede weergave van de toenmalige gebieden en veel onderzoekers gebruiken ze nog steeds bij hun veldwerk.

De Ferrariskaart

Tijdens de Spaanse Successieoorlog (1701–1713) waren de Spaanse Nederlanden in handen van troepen van de Republiek gekomen. Toch werden de beide Nederlanden niet herenigd. Met de Vrede van Utrecht van 1713 werden zij aan de Oostenrijkse tak van het huis Habsburg toegewezen waarna in 1715 de overdracht plaatsvond. De overdracht aan de Oostenrijkers gebeurde vooral op aandringen van de Republiek en Groot-Brittannië, bondgenoten van Oostenrijk, die een buffer wilden behouden tussen Frankrijk, dat een militaire grootmacht was en de nog jonge Republiek.

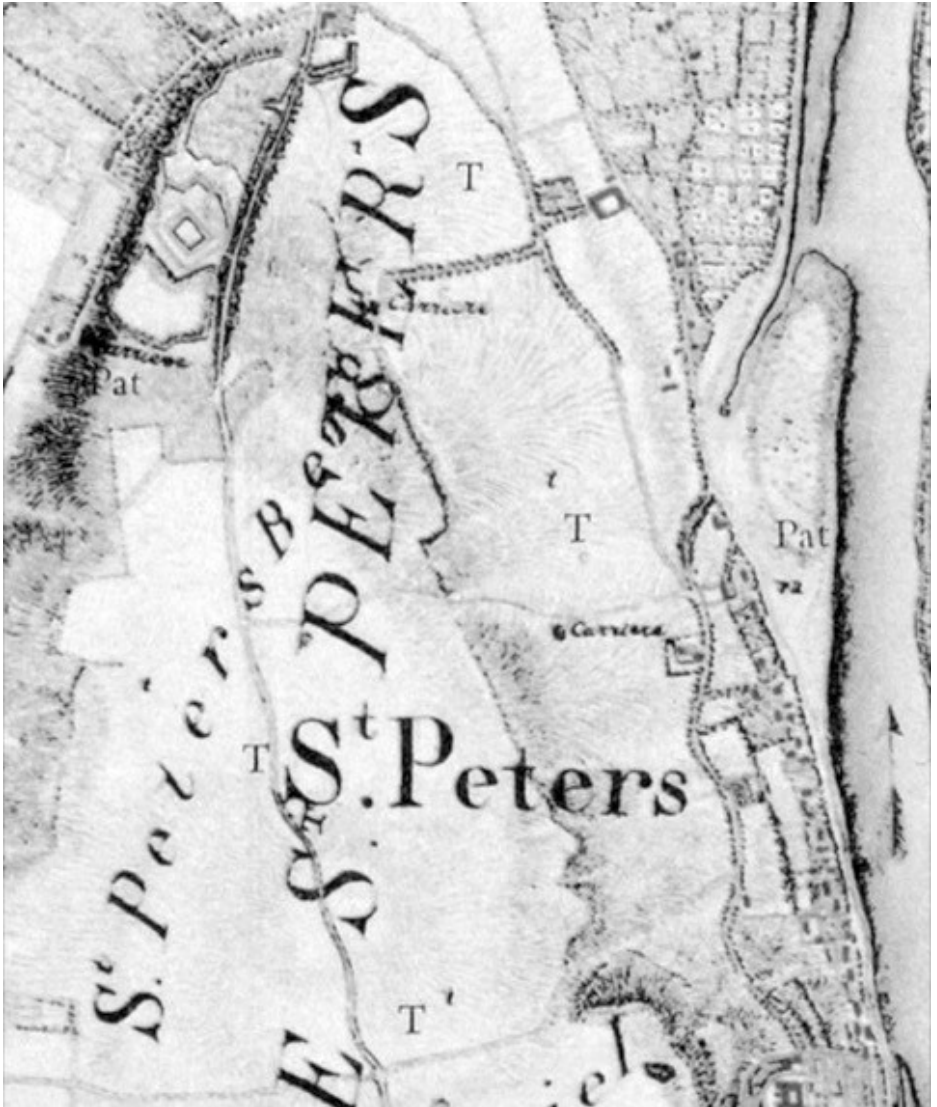
Een team van militaire deskundigen onder leiding van Oostenrijks artillerie generaal Joseph de Ferraris kreeg de opdracht de nieuwe Oostenrijkse gebieden zo nauwkeurig mogelijk te karteren en dus ontstond tussen 1771 en 1778 een verzameling van maar liefst 275 deelkaarten die bekend staan als “De Carte de Ferraris”. Deze serie kaarten geldt als de eerste systematische kartering van West-Europa. Opvallend is overigens dat het Prinsdom Luik ook werd meegenomen in de karteringen.

Tijdens zijn militaire veldtochten maakte Napoleon Bonaparte dankbaar gebruik van de kaarten van De Ferraris. De kaarten geven een goede en gedetailleerde situatie van de Zuidelijke Nederlanden weer. Een gebied waarin sinds de middeleeuwen niet al te veel was veranderd en voordat de industriële revolutie na het zogenaamde Ancien Régime grote landschappelijke veranderingen in gang zette. Wie de kaarten bestudeert, wordt het duidelijk hoe sterk de gebieden zijn geëvolueerd. Ook is het van groot belang dat de verschillende kaarten op een uniforme manier werden ingetekend.

De Ferraris kaarten helpen hedendaags om archeologische vondsten te identificeren. Maar ook andersom: tegenwoordig gebruiken archeologen de kaarten regelmatig om op zoek te gaan naar overblijfselen van inmiddels verdwenen gebouwen. Maar ook voor onderzoekers van de ondergrondse geschiedenis zijn ze onontbeerlijk, want aan de hand van deze kaarten kunnen oude ingangen, schachten, situaties rondom een groeve enz. herleid worden.

De Tranchot kaarten

Jean Joseph Tranchot was een Franse kolonel en veldtopograaf. Ingelijfd in de wetenschappelijke staf van het Dépôt-Général de la Guerre, de dienst die de cartografie van het Napoleontische leger beheerde, werd hij in de rang van kolonel aangesteld als hoofd van het topografisch bureau voor de kaart van de vier verenigde departementen op de linker Rijnsoever. Hij kreeg daarmee de leiding omde door Frankrijk ingelijfde gebieden tussen de Maas en de linkeroever van de Rijn in kaart te brengen (ongeveer van Mook tot Mainz).

Deze kartering heeft plaatsgevonden van 1801 tot 1828 en werd na de Franse tijd voortgezet door de Pruisische kartograaf von Müffling.

Tranchot en zijn staf ontwikkelden nieuwe karteringstechnieken. Ze verbeterden meetinstrumenten en -methoden en ontwikkelden nieuwe werkprocessen. Zo ontstond een kaartenreeks van, voor die tijd, ongekende kwaliteit. Veel historici

maken ook nu nog veelvuldig gebruik van het materiaal vanwege de nauwkeurigheid en overvloed aan detail. Ze gaven onder meer de plekken aan waar een leger zich kon bedienen van begaanbare wegen, waar drassige of moerassige plekken waren, waar eventuele hinderlagen konden worden aangebracht en waar men dekking kon vinden, of een vrij schootsveld had.

Het Franse leger heeft echter nooit gebruik gemaakt van de kaarten. Napoleon was niet echt tevreden over de prestaties. De reden waarvoor hij de kaarten had laten vervaardigen was natuurlijk vanuit militair oogpunt, maar hij werd geplaagd door de vele, voor hem onbeduidende, details. Hij klaagde dan ook dat deze dienst zich bezig hield met kadasterwerk.

In het vredesverdrag van Parijs (1814) werd bepaald dat het complete kaartwerk van Tranchot, waaronder dat van het huidige Limburg dat tussen 1802 en 1807 was opgenomen, aan het koninkrijk Pruisen zouden worden overgedragen.

De originelen van de kaarten bevinden zich in de Staatsbibliotheek Preussischer Kulturbesitz in Berlijn in Duitsland.

In 1993 was er de tentoonstelling "De Tranchotkaart, de nadagen van het Holoceen in Limburg in beeld" in het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Bij deze tentoonstelling lag de nadruk op het veranderde landschap en de flora. Organisator Bart Graatsma was gepassioneerd door deze kaarten en verzorgde de tentoonstelling rond de Zuid-Limburgse kaart in het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Een citaat van Bart uit een interview voor de NRC: "Het is fascinerend om op deze manier het landschap te kunnen aanschouwen. Het gaat als het ware om een landschapsschildering doordat de kartografen met kleuren werkten. Het is een Rembrandt onder de kaarten".

Het NHGL wijde zelfs het gehele juni nummer (nr. 6-1993) van het Natuurhistorisch maandblad aan de Limburgse kaarten van Tranchot.

De voor ons interessante gebieden ontbreken natuurlijk niet op deze kaarten en het mag duidelijk zijn dat de beide kaarten (series) van groot belang en eigenlijk onontbeerlijk zijn voor onderzoekers. Maar ook anderen die geen onderzoek doen, kunnen veel baat hebben bij het bestuderen van deze kaarten. Op internet zijn veel websites waarop de kaarten te vinden zijn.

Tot zover mijn korte beschrijving van de twee kaarten.

Rob Heckers

Bronnen:

Wikipedia, - Natuurhistorisch maandblad nr. 6-1993.

Bezoekers opgespoord: Constant Guillon

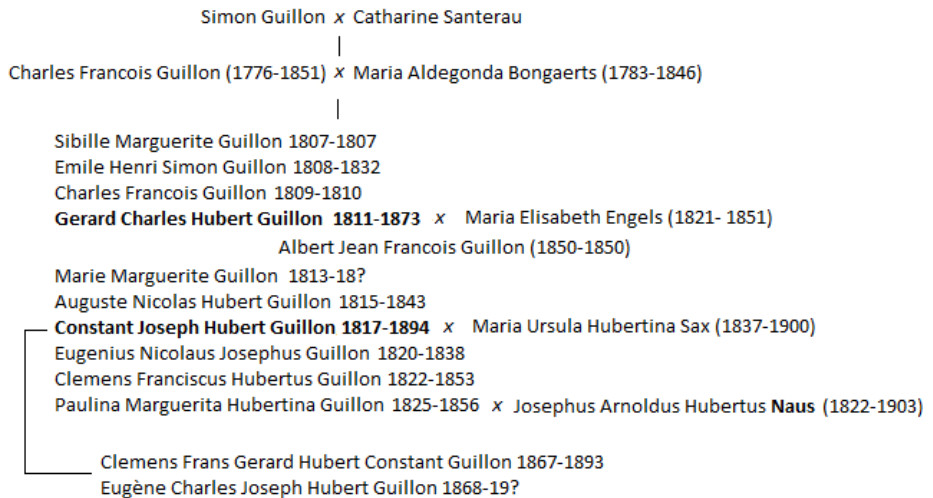
(Foto: collectie Jan Spee, RHCL)

Dit relatief kleine opschrift lijkt een van die vele onbeduidende namen in de berg te zijn, maar bij toeval bleek er juist een erg interessant verhaal achter deze naam schuil te gaan. Tijdens de inventarisatie van de fotocollectie van Jan Spee kwam foto nummer JS-00728 voorbij, een opname uit het Noordelijk Gangenstelsel (vak G3-20 volgens de indeling van Jan Spee). Het betreft hier een opschrift uit 1844, ingeklemd tussen het in grote letters geschreven Longueville en de gidsennamen Eberhard en Timmers. Menigeen zou de naam Constant Guillon dus verder geen aandacht schenken. Waarom het per toeval wel mijn aandacht trok was de naam direct onder die van Guillon: Naus, met nog een onduidelijke afkorting ervoor. Stond er nu Fr. van Fraulein Naus? Of Th. en was dat soms een afkorting voor theoloog?

Een zoekopdracht op het internet leek aan te geven dat er geen speciale afkorting was voor theoloog, dus die optie viel af. Om meer te weten te komen startte ik een zoekopdracht op de naam Guillon en daar bleek al snel meer over te vinden. Sterker nog: er waren drie broers Guillon waarvan het levensverhaal hieronder zal worden

beschreven. Deze naam blijkt namelijk belangrijk voor zowel het archiefwezen als de archeologische wereld.

Beknopte stamboom Guillon

François is de Limburgse stamvader. Hij kwam met Napoleon mee naar Nederland, alwaar hij burgemeester werd van Hunsel (1801-1808) en Stramproy (ca. 1808-1814). Na de nederlaag van Napoleon werd hij procureur te Roermond. Van zijn 10 kinderen stierven er 7 voor hun 31 levensjaar. Zelf werd François ook slechts 62 jaar.

Charles

Gérard Charles Hubert Guillon werd notaris en tevens secretaris bij de Kamer van koophandel en was een vermogend man. Zo vermogend zelfs, dat hij een grote collectie archeologische voorwerpen, munten, kunst, curiosa, archivalia, boeken en charters kon verzamelen. Deze verzameling was zo groot (ca. 10.000 items), dat hij een eigen museum begon aan de Swalmerstraat 3 te Roermond, het zogenaamde "*Musée Guillon*". Deze collectie kon op afspraak worden bezocht.

Behalve notaris en verzamelaar was Charles ook politiek betrokken: hij was lid van de gemeenteraad en ook lid van de Provinciale staten.

Daar hield het echter niet bij op: samen met zijn broer Constant was hij betrokken bij opstootjes tegen het Hollandse gezag over Limburg. Wegens zijn Franse afkomst

hadden de Guillons liever gezien dat Limburg bij het katholieke België was aangesloten.

Charles Guillon in Parijs, jaartal
onbekend
(*Gemeentearchief Roermond*)

Sinds de afscheiding van België in 1839 waren het roerige tijden in Limburg. Wat zeker ook niet hielp was een aantal misoogsten en de flink gestegen belastingen. In 1848 was er een opleving van het verzet tegen de Hollanders, met als hoogtepunt een mars door Roermond op 12 maart, waarbij men luidruchtig een protestlied zong, gericht tegen de commandant van de Roermondse Marechaussee (als vertegenwoordiger van het Nederlandse gezag in de stad). Volgens de Officier van Justitie waren het niet de separatisten die het gevaarlijkst waren (onder leiding van Jan Lodewijk baron van Scherpenzeel-Heusch), maar eerder de liberale oproerkraaiers Constant Guillon en zijn broer: zij waren “de wezenlijk gevaarlijke lieden, indien het volk zich zou willen laten opruien”.

Een grootschalige opstand zou er echter niet komen, wegens wroeging tussen van Scherpenzeel en de Guillons: de eerste had vooral aanhang onder de laag geschoolden en oude adelen was tegen geweld, terwijl de Guillons meer steun hadden van de bourgeoisie en een meer militante koers wilden varen. Omdat van Scherpenzeel de verkiezingen won in mei 1848 met 70% van de stemmen, kon deze opklimmen naar het nationale parlement van de Duitse bond. Waarschijnlijk dat toen

de politieke rol van de Guillons langzaam wat uitgespeeld raakte. Charles was ook maatschappelijk betrokken: zo ijverde hij voor de komst van een Hogere Burgerschool (die er uiteindelijk ook kwam), zette zich in voor het armenwezen, was lid van de gemeenteraad en speelde ook hoorn in de harmonie, waarbij op een concours in Brussel zelfs een gouden medaille werd gewonnen. In Roermond wachtte daarna een heldenontvangst!

Verder doneerde hij ook gul aan de parochie Panningen: hij schonk o.a. in 1852 een kerkorgel en liet ook het kerkhof vergroten. Op datzelfde kerkhof werd hij in 1873 begraven, naast zijn eerder overleden vrouw. Dit neogotisch praalgraf is sinds 2002 een rijksmonument.

Constant & Clemens

Constant was werkzaam als procureur (advocaat) te Roermond en was ook behoorlijk betrokken bij de krant *De Volksvriend*, waarin kritische stukken werden gepubliceerd tegen het gezag. Zijn jongere broertje Clemens hielp vaak mee bij de opgravingen van Charles, waar hij o.a. aantekeningen maakte. In totaal zijn er 723 vondsten vermeld in drie notitieboekjes. Een tekening van een opgraving in 1832 is een van de vroegste uit de Nederlandse archeologie.

Bergbezoek Noord

Het opschrift in het Noordelijk Gangenstelsel dateert dus van 4 jaar voor het opstandige jaar. Bij de 2^e naam is J. Naus wel duidelijk, maar wat staat er nu precies voor?

Het was destijds gebruikelijk om Theodorus af te korten als Th, maar er is geen Theodorus J. Naus te ontdekken in de stamboom in relatie tot een Guillon. Bij nader inzien lijkt het om een sierlijke "JH" te gaan. Het teken daarna is onduidelijk, het lijkt op een "u" (und), maar waarom zou er in het Duits zijn geschreven?

Uit de stamboom blijkt dat zus Paulina Guillon in 1853 trouwde met een Joseph Naus, zou dit de Naus zijn uit ons opschrift? Of was het toch de latere schoonvader, Josephus Hubertus Naus?

**Jacobus Franciscus Josephus Hubertus Naus (1792, Roermond - 1870, Maastricht), militair*

Was al sinds zijn huwelijk in 1818 inwoner van Maastricht, waarschijnlijk aldaar gelegd.

Hij was 52 jaar oud ten tijde van het opschrift. In zijn voordeel spreekt dat de JH inderdaad bij elkaar horen en de 2^e J kan eventueel staan voor zijn roepnaam, Jacobus. Het feit dat hij te Roermond geboren is, geeft wel een mogelijke link met Guillon, en leerde Paulina via deze weg mogelijk haar latere man kennen, hieronder genoemd.

** Joseph Arnoldus Hubertus Naus (1822, Maastricht - 1903, Maastricht), juwelier*
Joseph Naus, geboren te Maastricht, was 21 jaar oud ten tijde van het opschrift.

Een verklaring (wellicht de meest waarschijnlijke) is dat beiden de berg samen bezochten. Dit zou ook de "u" immers verklaren: JH. und J. Naus.

Bergbezoeken Zonneberg

Het bovenstaande verhaal had hier kunnen eindigen, maar bij toeval stuitte ik onlangs op een zestal andere opschriften in de Zonneberg van zowel Guillon als Naus. Deze staan allen tussen de Bloemenweg en Napoleon, op een na dat nabij de instortingen staat. Twee opschriften zijn niet gedateerd en bevatten alleen de naam Cl. Guillon (Clemens). Een andere toont alleen H. Naus, iets verderop staat ook H. Naus, met toevoeging 1837. Het 5e opschrift dateert van 1847 en bevat de namen Clement Guillon, Charles Henri Naus, Phillippe Thielens, Victor Bongaerts en een ietwat onduidelijk 'Nimie' (?) Naus. Het 6^e opschrift bevat de namen P. Guillon, V. Bongaerts, H. Naus, Ch. Naus, en Ph. Thielens.

Wat hieruit blijkt is dat de families Naus en Guillon elkaar dus al langer kenden. De H.Naus is waarschijnlijk Henri Guillaume Hubert Naus, de broer van Josephus Hubertus. Ingewikkelder wordt het met Charles Henri Naus: deze naam komt niet in de stamboom voor! De enige die in feite in aanmerking komt is de reeds genoemde Henri Naus (van beroep: belastingontvanger). Mogelijk dat hij zichzelf een andere roepnaam toekende?

'Nimie' lijkt ook een roepnaam te zijn, mogelijk van Maria Elisabetha Hubertina Naus, de zus van Joseph Hubertus. P.Guillon is Pauline Guillon, de zus van Constant en Charles. Gerardus Hubertus Victor Bongaerts was een bevriende notaris te Roermond. Van Tielens is minder te vinden, maar mogelijk gaat het om Philippus Godefridus Hubertus Tielens, de latere firmant van papierfabriek gebroeders Tielens te Meerssen.

Het is mogelijk dat H. Naus de anderen introduceerde met de berg: zijn broer, zijn neefje en ook zijn Roermondse vrienden. Allen waren ook van goede komaf: advocaten, notarissen, ambtenaren en een industrieel. Waarom alleen Constant en Clemens Guillon de berg bezoeken en niet Charles (die zich toch voor oudheden interesseerde), is niet bekend.

Zelfs zus Pauline bezocht een keer de berg. Charles was echter een druk bezet man en had wellicht geen tijd. Mogelijk dat er nog meer opschriften zijn te vinden; wie zoekt zal vinden!

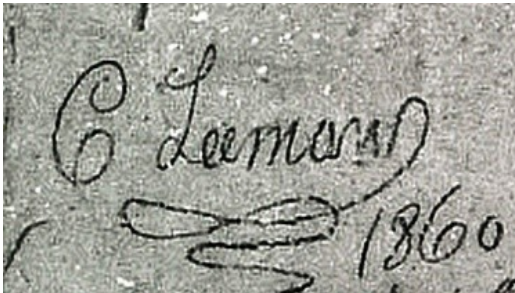
Verkoop collectie Charles

Na het overlijden van zijn vader erfde Constant de grote collectie en ook het pand waarin het "*Musée Guillon*" was gevestigd. Hij zou dit bewonen tot 1871, waarna hij het zogenaamde Christoffelhuis te Roermond kocht (gebouwd tussen 1665 en 1670, Lindanusstraat 5). Na het overlijden van Constant bewoonde zijn zoon Eugène dat pand nog tot 1910. De bibliotheekcollectie van Charles omvatte 3114 boeken, 1400 munten, 830 archivalia (veelal kerkelijke archieven en charters), 102 gravures, 68

schilderijen, enkele kerkelijke Beeldjes en diverse kaarten, zegels, stempels, medaillons, Gotische en Japanse meubelen en porseleinen. De collectie oudheden bevatte zo'n 1775 items, waaronder 890 prehistorische, Romeinse, Germaanse en Middeleeuwse voorwerpen zoals vuurstenen, urnen, pijlpunten, stenenbijlen, bronzen wapens en zelfs altaren met inscripties. De overige 885 items waren glas- en aardewerk, (bouw)fragmenten, scherven, stereoscopen, rariteiten, insecten, planten, schelpen etc. Het topstuk van de collectie was de verguld zilveren "*sierschijf van Helden*". Deze schijf met een diameter van 21 cm dateert uit de 1^e eeuw voor Christus en is waarschijnlijk afkomstig uit de regio Dacië of Thracië en mogelijk met de Romeinse legioenen in Limburg terecht gekomen. Hij werd in 1844 gevonden in de Peel, bij het gehucht Maris (nabij Grashoek). Dit is zo'n 5 kilometer van Helenaveen, waar de bekende Peelhelm werd gevonden.

Constant besloot om de collectie in twee delen te verkopen, in 1874 werd alles verkocht op de collectie oudheden na. Deze wilde Constant het liefst in zijn geheel verkopen aan de Nederlandse Staat, via het Rijksmuseum van Oudheden (RMO). Het verloop van deze onderhandelingen is een verhaal op zich, kort samengevat had Constant zich (foutief) laten adviseren door een pastoor, welke de collectie oudheden op 26.000 gulden schatte (equivalent aan **€ 285.000 in 2017**). De curator van het RMO, Conrad Leemans, bood echter slechts 1000 gulden (**€ 11.000 in 2017**). In totaal heeft het RMO maar liefst 16 jaar onderhandeld over de aankoop van de archeologische collectie. Constant bediende zich steeds van de tactiek te schermen met rijke buitenlandse kopers en dat Leemans dus beter ~~meer~~ over de brug kon komen. Deze liet zich echter niet onder druk zetten. Uiteindelijk werd de collectie oudheden pas in 1890 verkocht op een veiling te Amsterdam en tevens voor veel minder dan Constant had gehoopt: 4377, 65 gulden. Dit was echter zonder het topstuk (de sierschijf): hiervoor vroeg Constant 1600 gulden, maar Leemans moest weer snel handelen, want een buitenlander had er wel 6000 Franken voor over! De zuinige Leemans bleef koel en wist nog 50 gulden af te dingen en voor 1550 gulden ligt de sierschijf sindsdien in het RMO te Leiden. Zodoende raakte een in 40 jaar verzamelde archeologische collectie in een klap verspreid over verschillende locaties in Nederland en het buitenland. Er gingen 425 voorwerpen naar het RMO, 128 naar het LGOG te Maastricht, 30 naar Londen en de overige voorwerpen gingen naar minstens 14 andere kopers. Na de dood van Constant in 1894 vond er nog een aanvullende veiling plaats in Keulen en die betrof voornamelijk kunstvoorwerpen en wapens.

*Sierschijf van Helden.
Foto: Patrick Semmeling*

Mogelijk opschrift van Conrad Leemans. Deze deed in 1840 ook onderzoek naar Romeinse resten in de Stokstraat te Maastricht.

Foto: collectie Jan Spee, RHCL (JS-01720 : Zonneberg, E12- 18)

Belang collectie archivalia

Na het overlijden van Charles Guillon bleek dat hij een groot deel van de Limburgse kerkelijke archieven in zijn bezit had: charters vanaf 1297, het gehele bisschoppelijke archief, de archieven van het officialaat en het kathedrale kapittel, archieven van de schepenenbank en de voornaamste delen van de archieven van de Munsterabdij en het klooster Houthem Sint-Gerlach. Ook waren er stukken van het hof van Gelder en de Staten van het Overkwartier. Op een gegeven moment rees de vraag waar al deze stukken vandaan kwamen: bij een analyse van de veilingcatalogus (welke maar liefst 562 pagina's besloeg) bleek namelijk dat er vele stukken in voorkwamen die mogelijk uit gemeentearchieven waren genomen of ontvreemd.

Volgens het verslag van de provinciale archivaris had hij een “groote niet te verzadigen hebzucht” naar zowel archeologische voorwerpen als ook geschiedkundige bescheiden en charters. Volgens zijn bronnen leende hij de archiefstukken van gemeenten en besturen om deze “tot meerder gemak van onderzoek voor eenigen tijd naar zijn huis te mogen overbrengen”. Hij wist ook burgemeesters en raadsleden ervan te overtuigen dat de stukken bij hem veiliger zouden liggen dan op een zolder of kelder waar iedereen zomaar bij kon. Het gemeentearchief in Roermond lag voor 1848 namelijk “zonder eenig toezicht in de bovenkamers van ’t stadhuis, ten prijs en buit voor ieder die er wilde van nemen.” Het bleef niet alleen bij gemeentearchieven: “Op eene soortgelijke wijze schijnt hij ook ’t archief der kathedrale kerk en’t Bisdom Roermond hebben weten te verkrijgen. Velen te Roermond herinneren zich nog, dat bedoelde archieven met verscheidene handkarren naar zijn huis zijn gebracht”.

Het bleek volgens de archivaris echter onmogelijk om deze archiefstukken terug te vorderen: “De omstandigheid dat er geene voldoende bewijzen van onrechtmatige ontvreemding voorhanden zijn, beletten mijns inziens ernstig aan een terugvordering te denken”. Toch kan men ook stellen dat juist dankzij Charles’ verzamelwoede belangrijke kerkelijke en bestuurlijke archiefstukken bewaard zijn gebleven in een periode van verwaarlozing en onverschilligheid.

Patrick Semmeling

Gebruikte bronnen:

- * https://nl.wikipedia.org/wiki/Charles_Guillon
- * <http://genwiki.nl/limburg/index.php?title=Guillon>
- * Leo Verhart - *Het onderste uit de kan en voor een dubbeltje op de eerste rang: de aankoop van de collectie oudheden van de Roermondse notaris Charles Guillon*
- * www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=210&miadt=38&miaet=1&mi code=14.A002B&minr=10363546&miview=inv2
- * [www.famnaus.net/Web%20Takken/Jan%20Naus%20\[3965\]/Genealogie/jan_naus__3965_.html](http://www.famnaus.net/Web%20Takken/Jan%20Naus%20[3965]/Genealogie/jan_naus__3965_.html)
- * *Katholieken, kerk en wereld - Maaslandse Monografieën 66, SHC Limburg*
- * Paul Theelen, *Zwaard en Schild (2011)*
- * *De sierschijf van Helden, M.E. Th. de Grooth (1987)*
- * Leo Verhart - *De oudste opgraving in de Roerstreek (2015)*
- * *Ruimtelijk Roermond, jrg. 11 nr. 3, sept. 2006*
- * www.hallopeelenmaas.nl/Rijksmonumenten-201511241921
- * *De Moennik, 1-5-2001*
- * www.loegiesen.nl/1890-1899%20Loe%20Giesen.htm

Foto: red.

Oproep

voor de geïnteresseerde bergloper

Ik heb diverse groeven gerelateerde spullen te koop.

Het gaat om een redelijke collectie: Carbid lampen. Carbid lantaarns, mergelzagen, enz.enz.

Met vriendelijke groet

Jan Laumen

Koninginneweg 4

6301GS

Valkenburg aan de Geul

tel: 0625061004

7 oktober 2017

SOK wordt 40 jaar

Een feestje waard!

Op 7 oktober 2017 bestaat de Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven, kortweg de SOK, 40 jaar.

Uiteraard wil het SOK-bestuur dit niet onopgemerkt voorbij laten gaan en wij nodigen jou en je partner dan ook uit om, samen met ons, een gezellig feestje te bouwen.

Dit feest zal op zaterdag 7 oktober 2017 plaatsvinden in de feestgrot van Mon Heijnen te Zichen Zussen Bolder. De leden die al wat langer lid zijn kunnen zich vast nog herinneren dat het 30-jarig SOK-jubileum op dezelfde locatie werd gevierd.

We kunnen dus van een traditie spreken.

Het feest zal om 19:30 uur beginnen en duren tot 24:00 uur of zolang er nog animo onder de aanwezigen is. De feestgrot is geklimatiseerd, sfeervol verlicht en makkelijk toegankelijk. Er heerst dus een aangename temperatuur. Uiteraard mag ook de rest van de groeve bezocht worden, maar wij vragen je om tijdens een wandeling alleen elektrisch licht te gebruiken.

Het achterlaten van opschriften of rommel in de groeve is uiteraard helemaal uit den boze.

Routebeschrijving:

Komende vanuit Maastricht neem je de Tongerseweg richting Tongeren.

Aangekomen bij de rotonde in Riemst ga je links de N67 op richting Wezet – Voeren – Zichen Zussen Bolder.

Je vervolgt de weg tot in Zichen Zussen Bolder. Aan je rechterzijde kom je ter hoogte van Taverne Delicia een bordje “mergelgrotten” tegen. Dit wijst naar rechts de Kerkstraat in. Je volgt deze bewegwijzering langs de kerk door direct naar de

parkeerplaats van de feestgrot. De parkeerplaats ligt aan je rechterzijde aan de Gielenstraat. Vanaf de parkeerplaats word je begeleid naar de ingang. Zoals je weet is de SOK een organisatie die zelf geen contributie heft en dat betekent dat we geen kas c.q. inkomsten hebben. Daarom worden de drankjes die avond tegen kostprijs verkocht.

Het SOK-bestuur wenst je een gezellige avond toe en hoopt jullie allen te mogen begroeten.

Om enig idee te hebben van het aantal gasten willen we je vragen om je aan te melden, liefst per mail: hanssen.susanne@gmail.com.

De feestcommissie,
Rob Heckers en Wim Kneepkens.

Foto: red.

MEET THE UNDERGROUND PRESS

“Op de mergel prijkt een Rembrandt” (*De Volkskrant van 21 april 2017*): dertig jaar lang was de gang van het museum in de **ZONNEBERG** uit veiligheidsoverwegingen afgesloten met een dikke muur. Onlangs is een gat in de muur gemaakt om te kijken hoe het museum met zijn tekeningen er bij ligt. Een van de bekendste werken is de replica op ware grootte van de Nachtwacht, geschilderd door **Jules SONDEIJKER**.

Binnenkort wordt dit deel van het gangenstelsel gekeurd op veiligheid voor intensiever gebruik. Bij goedkeuring wil de Maastrichtse VVV ook het museum meenemen in rondleidingen.

“Afsluitingen mergelgroeven laten alleen vleermuizen door” (*Het Belang van Limburg van 5 mei 2017*): aan de drie ingangen van de mergelgroeven bij de **ROOSBURG, FLESENBERG** en de **LACROIXBERG** heeft de gemeente Riemst een nieuwe metalen afsluiting geplaatst die vleermuisvriendelijk is. Ook andere grotingangen zullen weldra volgen. Burgemeester **VOS**: *“Het betreden van de groeven is ten alle tijden verboden voor onbevoegden. Maar we weten dat er nog steeds personen zijn die zich in de groeven wagen. Dat willen we nu vermijden.”*

“Kunstenaars aan het werk in de grotten” (*DdL van 10 mei 2017*): kunstenaars die een keer in een grot willen werken, kunnen hun hart ophalen. Op initiatief van de **Cave Experience** en de **Polfermolen** wordt een kunstenaarsdag gehouden in de **GEMEENTEGROT**. Deelnemers worden door gidsen naar bijzondere plekken in het gangenstelsel gebracht en gaan aan het werk. Hun werk wordt nog dezelfde avond tentoongesteld.

“Katakomben vragen om steun” (*DdL van 13 mei 2017*): met lezingen, exposities en workshops heeft museum **ROMEINSE KATAKOMBEN** het aantal bezoekers opgevoerd van 7000 naar 13000 per jaar. Maar het is belangrijk dat die groei wordt vastgehouden. Het honderdjarig oude museum vraagt daarom voor het eerst hulp aan de gemeente. Bedrijfsleider **Bachaus**: *“Andere culturele instellingen krijgen al jaren steun. Ik vind ook dat wij die verdienen.”* Veel fresco’s in de grotten zijn toe aan restauratie. Sommige zijn in zo’n slechte staat dat ze tijdens de rondleidingen worden overgeslagen.

“Een eigen grot onder het huis” (*DdL van 20 mei 2017*): de familie **LANKAM** kocht in Val-Meer een boerderij uit het jaar 1800, niet wetende dat die een grote verrassing herbergde. Tijdens de verbouwing merkten ze dat er wat speling zat in een muurtje. Na een duw tegen een steen, viel die steen naar achteren de diepte in. Er bleek een tunnel (*graet* –red) naar beneden te lopen, zo’n 15 meter diep. Op het einde van de tunnel was een mergelgrot van zo’n 50 vierkante meter. *“Ik heb de grot laten inspecteren door een kuilenman. Ik heb nu dus een eigen grot met de naam **kuil LANKAMP!**”*

“Opnames speelfilm The Fox in Geulhem” (*Markant, mei 2017*): in februari zijn er opnames gemaakt voor een nieuwe speelfilm The Fox. Voor deze politieke thriller is er gefilmd in en rond de **GEULHEMMERGROEVE** en de **ROTSWONINGEN**. Binnen de

groeve en de woningen vond daarbij het nodige wapengekletter plaats. De met kaarsen verlichte kapel zorgde tevens voor een speciale sfeer; het maakte het mysterieuze decor compleet. Zo moet een rechercheur vluchten en gebruikt de rotswoning als een schuiladres, maar dat blijkt geen veilig idee te zijn.....

“Nyphargus ontdekt in mergelgrotten” (HBvL van 22 mei 2017): een Duitse bioloog doet in heel Europa onderzoek naar deze minuscule kreeftjes die in grotten en spelonken leven. Samen met **PJ, FW en KA** van de **WGR en Joep Orbons** ging hij op speurtocht in de **GROTE BERG** waar nog stilstaand water te vinden is. Na Zussen staan ook de grotten van Kanne en Valkenburg op het programma. Je vraagt je af hoe de diertjes in deze donkere ondergrond overleven. *“Ze hebben niet veel nodig. Ze leven van afval op de bodem, onder meer door vleermuizen achtergelaten, van larfjes, wormpjes, kleine planten.”*

“Politieschool traint honden in mergelgrotten” (HBvL van 2 juni 2017): politiecommissaris **Liénart** was met drie studenten van de politieschool in Genk in en aan de mergelgroeven van Kanne (**AVERGAT** – red) jonge politiehonden aan het trainen in speur- en zoekwerk. *“Hier in de grotten proberen we nachtelijke omstandigheden na te bootsen, want vaak moeten we ook in het donker optreden. Het herkennen van geuren is hier bovendien erg moeilijk, want in de groeven is het windstil en verspreiden de geuren zich nauwelijks.”*

“Varkensverblijf met vijf sterren” (DdL van 4 juli 2017): dierenorganisatie Varkens in Nood heeft een lijst gepubliceerd van de 28 beste varkenshouders van het land. Onder hen **Coenraad REINDERS** die op het landgoed Heereberg in Cadier en Keer varkens fokt en serveert in eigen restaurant. De Bonte Bentheimers leven het hele jaar buiten en overnachten in een mergelgrot (**HEERDERBERGGROTJES** – red.) en hebben het zo goed dat Reinders zich de beste varkensboer van Limburg mag noemen.

“Kosten van kerstmarkten schieten verder omhoog” (DdL van 5 juli 2017): de kosten van de ondergrondse kerstmarkten in Valkenburg schieten omhoog. Om te voldoen aan alle milieu- en veiligheidseisen moet er dit jaar zeker 100.000 euro bij. De gemeente had al 60.000 euro extra uitgetrokken en nu liggen er alweer nieuwe rekeningen. Bovendien heeft de provincie nog steeds geen vergunning verleend voor de kerstmarkt in de **GEMEENTEGROT**, omdat nog niet duidelijk is welke gevolgen de kerstmarkt voor de vleermuizen heeft. Daarnaast heeft de brandweer extra eisen gesteld rond de veiligheid.

“Steenkolen komen niet uit Gamma” (DdL van 20 juli 2017): de steenkolenmijnen zijn al tientallen jaren dicht. De museummijn in de voormalige mergelgroeve aan de Daelhemerweg in Valkenburg (**AKKERMANSGROEVE** – red.) is al honderd jaar de enige plek in Nederland waar je kunt zien hoe het zwarte goud vroeger werd gedolven. En de plek waar bezoekers de laatste koempels van Nederland ontmoeten. *“Als je kinderen vraagt waar steenkolen vandaan komen, zeggen ze negen van de tien keer: uit de Gamma of van de Praxis”*, aldus een van de gidsen, d'r **JERRIE oesKirchrao**(83).

“Helse klus voor brandweer”(HBvL van 22 juli 2017): de brand die sinds donderdagavond in de **MUIZENBERG** van Kanne woedt stelt de brandweer voor een enorme opdracht: door de hitte, hevige rookontwikkeling en duisternis in de grotten was het erg moeilijk werken. Toen het begon in te storten, werd het ook voor de brandweer te gevaarlijk en moesten ze het blussen van de brandende en smeulende 800 m³ hooi staken. Er wordt nu uitgedokterd hoe de brand geblust kan worden.

“Verdachten ondervraagd na brand in mergelgrotten” (Het Laatste Nieuws van 22 juli 2017): in de grotten van de **MUIZENBERG** brak brand uit in een opslagplaats voor hooi. Volgens de politie zijn er sterke aanwijzingen dat de brand is aangestoken. De brandweer sluit dat niet uit, omdat er verscheidene brandhaarden bij het hooi werden ontdekt. Vrijdag heeft de politie enkele mensen opgepakt en ondervraagd. Het kan nog twee weken duren vooraleer het vuur volledig gedooft is.

“Honderd flessen wijn geruïneerd” (HBvL van 22 juli 2017): de brand heeft desastreuze gevolgen voor de authentieke mergelgroeve en voor het sterrenrestaurant **Chateau Neercanne**. De keuken, voorraadkelder en **FEESTGROT** kunnen niet meer worden gebruikt. De schade overstijgt de 200.000 euro. *“Meer dan 10.000 flessen wijn zijn verloren. En dat doordat een paar figuren opgeslagen hooi in brand staken”*, zegt directeur **Peter HARKEMA**. *“Dit zijn Tsjernobyl-toestanden. Ik zie onze werktafels in de keuken, maar we mogen er niet in. Door het gevaar van koolstofmonoxide mogen we niet in onze bijgebouwen.”*

“Blussen in mergelgrot ‘ongekend complex’” en **“Blussen in grot blijkt heksentoer”** : (DdL van 22 juli 2017): de brandweerkorpsen uit Nederland en België staan voor een ongekende zware en complexe klus. Gisteren besloot de crisisleiding een speciaal blusvoertuig van Chemelot naar de **CANNERBERG** te dirigeren. Het bluswater werd vanuit het Albertkanaal over een afstand van een kilometer opgepompt. Alles bij elkaar waren er meer dan honderd manschappen van de Nederlandse en Vlaamse overheid in touw. Want een extra complicerende factor is dat de ingangen op Belgische zijde liggen en het gangenstelsel in Nederland.

“Geen plan van aanpak brand in grot” en **“Blussen in enorme gatenkaas”** (DdL van 24 juli 2017): een paar dagen na het uitbreken van de brand in de **MUIZENBERG** *“zijn veel deskundigen uit meerdere landen hun haar kwijt. Van ellende uitgetrokken na alle vergeefse denkwerk om een oplossing voor het doven van het vuur te bedenken.”*Een grapje met serieuze ondertoon van de brandweerwoordvoerder. De brandweer gaat nu aan de Belgische kant waterschermen optrekken om de vervelende rook zo veel mogelijk tegen te houden.

“Grotbrand: politie verdenkt Belgisch duo” (DdL van 24 juli 2017): politie en justitie in België en Nederland zijn gezamenlijk een onderzoek gestart naar de oorzaak van de brand. Er is zo goed als zeker sprake van brandstichting. De politie heeft twee verdachten concreet in het vizier. Het gaat om twee volwassen mannen. *“Geen jeugdige vandalen of hangjongeren dus. We hebben het duo opgespoord en ook al uitgebreid verhoord”*, aldus de korpschef. Maar op last van de Belgische justitie zijn de twee intussen weer op vrije voeten. Ze blijven nadrukkelijk verdachten in deze zaak.

“Brand kan nog weken duren” (HBvL van 24 juli 2017) en **“Grotbrand woekert door”** (De Telegraaf van 24 juli 2017): de brand in de **MUIZENBERG** is moeilijk te blussen. Om de toestand ondergronds in kaart te brengen werd zondag een robot op rupsbanden ingezet. Het is een Duitse robot, eigendom van de bedrijfsbrandweer van het chemiebedrijf Bayer. Na analyse door veiligheidsspecialisten van de beelden van de robot (de robot kost ruim 400.000 euro) bleek het einde van de brand nog niet in zicht. De komende dagen zal bekeken worden of er nog andere mogelijkheden zijn om de brand in de **CANNERBERG** te blussen.

“Vuur in mergelgrotten Limburg moet uitbranden” (De Volkskrant van 24 juli 2017): de voortwoekerende brand wordt niet geblust. Directeur **Peter HARKEMA** van Chateau Neercanne vermoedt dat de schade voor zijn bedrijf *“vele tonnen”* zal bedragen. Het restaurant zelf ondervindt geen hinder van de rookontwikkeling door de brand. Anders is het voor de mergelgrotten, waar zich de feestzalen, patisserie, productiekeukens, koeling en diepvries bevinden. Die zijn onbruikbaar. De meeste zorgen gaan naar de grote wijnvoorraad. *“Kurken ademen, dus ik hou mijn hart vast wat de rook met de wijn zal doen.”*

“Mergelgroeve afgesloten met dekzeil” en **“Dit geeft toch wat ademruimte”** (HBvL van 25 juli 2017): geoloog **Roland BEKENDAM** inspecteerde de stabiliteit van de **MUIZENBERG**: *“De sterkte van de pilaren is nog goed. Het water in het gesteente kan door de warmte van het vuur de poriën in de mergel wel onder druk zetten. Door die*

spanningen kunnen mergelblokken loskomen.” De rookontwikkeling blijft een probleem. Daarom werd besloten om alle grotingangen af te sluiten met dekzeilen. Zo kan er geen rook meer ontsnappen, alleen via de schacht boven op de **CANNERBERG**.

“Ruzie met boer ging aan brand vooraf” (DdL van 25 juli 2017): is de grotbrand uit wraak aangestoken? Aan de brand ging een ruzie vooraf tussen de boer en de twee verdachten. Op het eerste gezicht lijkt de schade in de **JEZUIETENBERG** en de **NATO-grot** mee te vallen. **Joep ORBONS** van de **SOK** maakt zich behalve de cultuurhistorie, de financiën en de natuur ook nog voor een vierde gevolg zorgen: een mogelijke paniecreactie bij beleidsmakers op het gebied van veiligheid en brandveiligheid. *“Je hebt kans dat er straks allerlei regels worden aangescherpt, waardoor niets meer mogelijk is en de boel op slot gaat.”*

“Politie verzamelt bewijzen van brandstichting” (HBvL van 25 juli 2017): de politie van Maastricht heeft het onderzoek naar de brandstichting overgenomen. Na het uitbreken van de brand zijn in de nacht van donderdag op vrijdag twee verdachten opgepakt voor verhoor. Ze waren eerder betrapt door de boer. De twee mannen die in de grot waren, ontkennen. Ze mochten na verhoor naar huis. De politie neemt de zaak zeer ernstig want de aangerichte schade is ontzettend groot, in de honderdduizenden euro’s. En die schade kan verhaald worden op de daders na een veroordeling door de rechters.

“Brandweer haalt hooi uit grotten” (DdL van 26 juli 2017): de brandweer haalt vanaf vanochtend smeulend hooi uit de grotten. Na inspectie is besloten brandweerlieden met persluchtmasker onder een speciale beschermconstructie tegen instortingen de gangen in te sturen. Een grijper met verstevigde constructie trekt het hooi uit elkaar en brengt het naar buiten. Tijdens het blussen kan de rook- en stankoverlast toenemen. Omwonenden moeten ramen en deuren gesloten houden.

“Tegen brandstichting kan je niks beginnen” (HBvL van 26 juli 2017) en **“Van een kale kip kun je niet plukken”** (DdL van 27 juli 2017): boer **Mathieu VRANCKEN**: *“Ik weet dat ik niet schuldig ben, maar ik voel me toch verantwoordelijk. Ik werd gebeld dat er rook kwam uit één van de gangen bij **Chateau Neercanne**. Ik ben meteen gaan kijken en trof minstens vier of vijf brandplaatsen aan bij de opslagplaats voor hooi en stro.. Het was vrij duidelijk dat het was aangestoken.”* *“We hebben een twintigtal koeien gestald in de grot met verlichting. En waar koeien zijn, is natuurlijk stro nodig. In totaal lag er zo’n 80 à 90 ton.”*

“Een smeulend stuk historie” (*De Volkskrant van 26 juli 2017*): wat is er eigenlijk allemaal gaande in die Limburgse mergelgrotten? Ze zijn niet alleen favoriete hangplek voor vleermuizen. *“Tot tien jaar geleden gebeurde hier alles wat god verboden was.”* Aan het woord zijn **Luck WALSCHOT** en **Joep ORBONS**, die de verslaggever in **De KEEL** rondleiden en die een minicursus “grotten” verzorgen. Wat zijn mergelgrotten, hoe gaat het beheer van de Keel, de rol van de provincie inzake vergunningverlening, de Jezuietenberg, de NATOGrot, Zichen-Zussen-Bolder, al met al een te korte samenvatting van twee pagina’s mergel en mergelgrotten.

“Buurtbewoners van mergelgroeve geëvacueerd” en **“Bruid zaterdag blij maken”** (*HBvL van 27 juli 2017*): een paginagrote reportage rond de brandblussing in de **CANNERBERG** met een zevental momentopnamen en dito verslaggeving. Onder de koppen *“10 uur Drukke op de berg”, “11 uur Groen licht”* met interview met **Roland BEKENDAM**, *“13 uur Het eerste stro”, “14.20 uur Evacuatie”, “15 uur Ramptoeristen”, “16 uur Blussende Belgen”* en *“17.15 uur “Inspectie burgemeesters”*. De burgemeester van Maastricht laat weten dat de grotten na de bluswerken tijdelijk zullen dichtgaan.

“Evacuatie zes huizen in Kanne” (*DdL van 27 juli 2017*): burgemeester **Mark VOS** heeft besloten zes woningen aan de voet van de **MUIZENBERG** te ontruimen. Hij is tot dit besluit gekomen doordat twee ingangen van de grotten, die afgedekt waren met dekzeilen, werden opengemaakt om het smeulende hooi te verwijderen. Daardoor is de rookoverlast toegenomen en de koolmonoxidewaarde gestegen. *“Omdat de werkzaamheden drie tot vier dagen kunnen duren, is het beter deze mensen uit voorzorg elders onder te brengen.”* Het gaat om negen volwassenen, drie kinderen en een hond.

“Mirakels, straffen van God en kunst” (*HBvL van 28 juli 2017*): onder de kop **“Brand is nieuwste aflevering in bewogen geschiedenis van mergelgrotten”** zijn een zestal minireportages met de titels *“Barones gestraft door God”, “Kunst verbergen voor nazi’s”, “Illegale grotkapelletjes”, “De instorting van 1926”, “Twee Duitsers, drie mirakels”* en *“Weg kwijt, wat dan?”* verwerkt in een grote reportage met een interview met **Luck WALSCHOT**, die de gegevens van al deze wetenwaardigheden over de grotten heeft aangeleverd.

“Grottenbrand is geblust, bewakers bij de ingangen” (*DdL van 28 juli 2017*): om herhaling (van brandstichting) te voorkomen en om pottenkijkers te weren, zal de toegang tot de grotten worden bewaakt totdat boer **Mathieu VRANCKEN** deugdelijke maatregelen heeft genomen om de grot af te sluiten. Wat daarna gaat gebeuren is nog ongewis, maar na inspectie en rechercheonderzoek zal er

waarschijnlijk een grote schoonmaak volgen. Ongetwijfeld zal dan de discussie volgen wat wel of niet voortaan is toegestaan. En zal de vergunning voor hooi- en materialenopslag en veestalling herbekeken worden.

“Robotinspectie” (*De Volkskrant van 28 juli 2017*): een robot van de bedrijfsbrandweer van het Duitse chemieconcern Bayer uit Leverkusen inspecteert het gangenstelsel waar vorige week brand uitbrak. De brand is inmiddels geblust, het laatste smeulend hooi is uit de grotten gehaald. Er volgt nog een laatste inspectie van de gangen. Daarbij wordt dan ook het koolmonoxidegehalte gemeten.

“Mergelgrot moet op slot” (*HBvL*) en **“Een slot op de grot”** (*DdL van 29 juli 2017*): de grot in de **CANNERBERG** wordt op het einde van de week hermetisch afgesloten. Ondertussen wordt de grot 24 uur per dag bewaakt om avonturiers en ramptoeristen buiten te houden. **Joep ORBONS** van de **SOK**, en de Van **SCHAIK-stichting** is beducht voor een overdreven paniecreactie van de lokale en provinciale overheid, waardoor er straks niets meer mogelijk is in de mergelgangen. En hermetisch afsluiten zorgt volgens hem enkel voor schijnveiligheid. Beter is een fatsoenlijk beheer.

“Grot Kanne beveiligd om pottenkijkers buiten te houden” en **“Grot Kanne rond de klok beveiligd”** (*DdL van 29 juli 2017*): het gangenstelsel is vrijgegeven en wordt de klok rond beveiligd, totdat alle ingangen gebarricadeerd zijn. Op die manier moeten kijklustigen op afstand worden gehouden. De boer is door de Nederlandse provincie Limburg gesommeerd de zes ingangen op Nederlands grondgebied hermetisch af te sluiten met betonmatten, die in de grond en in de mergelwanden verankerd moeten zijn. Ook de enige ingang op Belgisch grondgebied moet op last van de gemeente Riemst worden vergrendeld. In één entree moet een deur komen voor inspectie.

“Politie zoek getuigen brand in grot” (*DdL van 1 augustus 2017*): de politie is op zoek naar een vrouw die mogelijk meer informatie heeft over de brand in de **CANNERBERG**. De vermoedelijk uit Kanne afkomstige vrouw had zich tijdens de brand bij de brandweercommandant gemeld. Haar identiteit is echter niet bekend bij de brandweer en politie, waardoor er geen aanvullende vragen meer gesteld kunnen worden. Daarom roept de politie de vrouw nu op zich te melden.

“Nederlandse politie hoort vrouw over brand in grotten van Kanne” (*HBvL van 2 augustus 2017*): het onderzoek naar de brand loopt nog. De Nederlandse speurders lanceerden een getuigenoproep, naar alle waarschijnlijkheid werd de brand aangestoken. Twee eerdere verdachten uit Riemst werden opgepakt maar wegens gebrek aan bewijslast meteen weer vrijgelaten. Inmiddels heeft de vrouw, die tijdens

de brand met de commandant wilde spreken, zich gemeld bij de politie. Ze kon intussen verhoord worden. Of haar getuigenis iets opleverde, is niet bekend.

“Getuige brand grot zag jongens” (DdL van 3 augustus 2017): de vrouw, die zich als getuige bij de politie meldde, heeft voorafgaand aan de brand twee jongens van rond 15 jaar oud in de buurt van de grotten gezien. De vrouw, die anoniem wil blijven, zei dat tegen het Belgische TV *Limburg*. Na de brand werden twee oudere mannen opgepakt, maar die werden later weer vrijgelaten. Ze stapte met haar verhaal dinsdag naar de politie van Maastricht. *“Daar vonden ze mijn verklaring heel waardevol.”*

“Nieuwe getuige in onderzoek naar brandstichting” (HBvL van 4 augustus 2017): na de getuigenis van een vrouw uit Kanne, herinnert ook een meisje uit Riemst zich dat ze die avond jongens bij de grot zag. *“Met papa reed ik die donderdag rond 20.30 uur op de Muizenberg en daar liepen drie jongens op de weg. Ze wilden niet aan de kant gaan. Blijkbaar was er even later brand in de grotten.”* *“Ik dacht een van de jongens te herkennen, maar ben niet zeker.”*

“Weer van nul beginnen” (HBvL van 4 augustus 2017): ook een week na het doven van de brand in de **CANNERBERG** hangt er in en rond de **FEESTGROT** van Chateau Neercanne een penetrante brandgeur die in de kleren blijft hangen. De mergelwanden van de wijnkelder zijn bedekt met een zwart laagje roet. De schoonmaakwerkzaamheden gaan minstens een maand duren. *“De wijnextpert is langs geweest, ik reken op slecht nieuws. Door de temperatuurverschillen krimpt kurk en zet daarna weer uit. Daardoor wordt de brandlucht als het ware de fles ingezogen,”* aldus directeur **HARKEMA**. De hele wijnkelder –zo’n 10.000 flessen- zou dan om zeep zijn.

“10.000 wijnkurken ruiken naar rook” (NRC van 8 augustus 2017): *“De grote schade zou het gevolg kunnen zijn van lakse controle en tot nieuwe strengere regels – of sluitingen – kunnen leiden”,* aldus **Erik LAMKIN**. *“Maar afsluiting helpt niet altijd”* zegt **Ton BREULS**. *“Sloten worden vaak met slijptollen open gezaagd. Historische tekeningen worden soms met graffiti overgespoten. Tot de brand waren er ook regelmatig illegale feesten in de **CANNERBERG-grotten.**”* Voor Chateau Neercanne is de schade groot. De meststank (van de gestalde koeien in de Cannerberg – red.) mengde zich toch al met de verfijnde geur van gerechten en wijnen.

“Tekeningen in de grot als passie” (DdL van 9 augustus 2017): een markant figuur en een begenadigd tekenaar. Decennialang legde hij, meestal op verzoek van B. & W. van Valkenburg, de historie van zijn geboorteplaats vast op de mergelwanden van de **GEMEENTEGROT**. Van de wereldkampioenschappen wielrennen in 1979 tot het

honderdjarig jubileum van de VVV. Ook in de **FLUWEELENGROT, STEENKOLENMIJN** en de **GEULHEMMERGROEVE** is werk van hem te bewonderen. Afgelopen vrijdag overleed **Albert WIDDERSHOVEN**, beter bekend als de grottekenaar, op 93-jarige leeftijd in zijn slaap.

Met dank aan de trouwe correspondenten Ari Boer, Henri Ceha, Alan Claessens, Johan Janssen, Gilberte Nicolaes, Jan Paul van der Pas, Herman de Swart, Peggy Versteegh en Aldo Voûte.

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u altijd terecht op het bekende adres: Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne-Riemst.

Telefoon/fax 012-454059.

E-mail: tbreuls@telenet.be.

Foto: red.

Volgende SOK-avond: Vrijdag 8 september 2017 Aanvang 19.30 uur!

De SOK-Info redactie heeft het recht om een aangeboden artikel te weigeren. De geplaatste artikelen vertegenwoordigen niet automatisch de standpunten van de SOK-Info redactie of die van het SOK-bestuur.

Groeven in beheer bij de stichting Ir. D.C. van Schaik:

Bovengenoemde organisatie heeft een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Voor het bezoeken van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder.

Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direct melden. liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1° Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hieronder.

2° Stefan Jerzykowski, Technische Dienst: 06 51659384 (geen spoed: graag whatsapp/sms)

3° Ieder bestuurslid van de Van Schaikstichting. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina. 2

De Van Schaikstichting stelt zich ten doel de afsluiting van de groeve binnen 24 uur te herstellen.

Voor meer informatie: www.vanschaikstichting.nl

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212 45 40 59
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Ger Beckers	043-367 08 57
Gewandgroeve Heiberggroeve	Marc Dresens	06-55727887
Groeve de Keel	Luc Walschot	00-3212441350
Groeve Eys (niet toegankelijk)	Wim Kneepkens	043-347 1 88
Keldertjes Slavante	Wil Ramaekers	043-364 52 39
Roothergroeve	John Hageman	043-364 54 19
Scharnderberg (niet toegankelijk)	John Knubben	043-361 12 27
Scheuldergroeve (niet toegankelijk)	Jan-Paul van der Pas	045-40 41 600
Theunisgroeve	Paul Magielsse	06-12687174

De Sint-Pietersberg:

De Sint-Pietersberg wordt beheerd door de Vereniging Natuurmonumenten. De SOK heeft een collectieve onderzoeksvergunning voor de Zonneberg, het Noordelijk Gangenstelsel en het gebied onder het Fort.

Onderzoeksaanvragen moeten ingediend worden bij het secretariaat van de SOK.

Toezichthouder van de beide groeven is Harm Hovens, telefoon: 06-558 25 192.

Bij onraad of calamiteiten kunt u ook de boswachter, Tim Koumans, contacteren, telefoon: 06-832 15 415.

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de

De SOK-Info

is een uitgave van de

Studiegroep Ondaardse Kalksteengroeven,
Natuurhistorisch Genootschap Limburg.

Provincie Limburg

